

«سر آمد» از جزئیات پیشنهاد ایران در فائو گزارش می دهد؛

ایران به دنبال نقش آفرینی در حکمرانی دریاها

جزئیات طرح ایران در نشست کمیته شیلات فائو برای حفظ

زیست بوم‌ها، امنیت غذایی و نقش آفرینی جامعه محلی

گروه شیلات – هانیسه جعفری – در شرایطی که فشار بر ذخایر آبی، تغییرات اقلیمی، گسترش تجارت محصولات شیلاتی و افزایش مقررات زیست‌محیطی، مدیریت منابع دریایی را پیچیده‌تر از گذشته کرده است، جمهوری اسلامی ایران در سی‌وهفتمین نشست کمیته شیلات سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد پیشنهاده تدوین یک ابتکاری که هدف آن ایجاد هماهنگی میان مجموعه‌ای از توافق‌نامه‌ها و مقررات بین‌المللی در زمینه حفاظت از تنوع زیستی، تجارت و بهره‌برداری پایدار از منابع آبی است. این پیشنهاد در واقع فراتر از یک موضوع فنی شیلاتی است. ایده ایران بر این مبنا شکل گرفته که مقررات بین‌المللی مرتبط با دریا و آبریان نباید به صورت جزیره‌ای و جدا از یکدیگر اجرا شوند؛ زیرا تصمیمی که با هدف حفاظت از یک گونه یا زیست‌بوم اتخاذ می‌شود، می‌تواند بر تجارت محصولات شیلاتی، فعالیت صیادان و در نهایت امنیت غذایی جوامع ساحلی اثر بگذارد. پیشنهاد مطرح شده از سوی ایران مشخصاً به هماهنگی میان اجرای توافق‌ها و مقرراتی مانند توافق BBNJ، موافقت‌نامه سازمان تجارت جهانی درباره پارانه‌های شیلاتی و تصمیم‌های کنوانسیون CITES درباره گونه‌های آبی مربوط می‌شود.

اهمیت BBNJ در این میان به حفاظت و بهره‌برداری پایدار از تنوع زیستی دریایی در مناطق خارج از صلاحیت ملی کشورها بازمی‌گردد؛ حوزه‌ای که به دلیل ماهیت فرامرزی منابع دریایی، نیازمند همکاری گسترده میان کشورهاست. از سوی دیگر، مقررات سازمان تجارت جهانی درباره پارانه‌های شیلاتی مستقیماً با نحوه حمایت دولت‌ها از بخش شیلاتی و جلوگیری از فعالیت‌هایی مانند صید غیرقانونی، گزارش نشده و بدون ضابطه ارتباط دارد و CITES نیز تجارت بین‌المللی گونه‌های در معرض تهدید را تنظیم می‌کند.

در چنین شرایطی، مسئله اصلی این است که هر کدام از این نظام‌های حقوقی با هدف مشخصی طراحی شده‌اند، اما در عمل بر یک منبع مشترک یعنی اکوسیستم‌های آبی و ذخایر آبی اثر می‌گذارند. به همین دلیل ایران پیشنهاد کرده است که سازگاری و هم‌افزایی این مقررات در حوزه شیلات به شکل علمی و نظام‌مند ارزیابی شود.

اهمیت پیشنهاد ایران برای شیلات جهان

اهمیت این ابتکار زمانی روشن‌تر می‌شود که ابعاد

بدون ارزیابی آثار اقتصادی و اجتماعی آنها اجرا شوند، ممکن است نتیجه‌ای معکوس ایجاد کنند؛ یعنی فشار اقتصادی بر صیادان افزایش یافته و زمینه برای صید غیرقانونی یا فعالیت‌های غیررسمی بیشتر شود.

چالش مقررات متعدد برای یک دریا

پیشنهاد ایران از یک مشکل ساختاری در حکمرانی دریایی نیز پرده برمی‌دارد: تعدد نهادهای و توافق‌نامه‌هایی که هر کدام بخشی از مسئولیت را مدیریت می‌کنند. در یک سو، سازمان‌های شیلاتی بر مدیریت ذخایر و صید پایدار تمرکز دارند؛ در سویی دیگر، نهادهای تجارتی درباره تجارت و پارانها مقررات وضع می‌کنند و نظام‌های زیست‌محیطی نیز بر حفاظت از گونه‌ها و زیست‌بوم‌ها تأکید دارند. مشکل زمانی ایجاد می‌شود که این مقررات در یک منطقه یا درباره یک گونه واحد به نتایج متفاوتی منجر شوند.

برای مثال، یک کشور ممکن است از صیادان خود برای حفظ اشتغال و امنیت غذایی حمایت کند، در حالی که مقررات بین‌المللی دیگری همان حمایت را از زاویه اثر آن بر ذخایر آبی از تجارت ناعادلانه بررسی کند. با محدودیت تجاری برای حفاظت از یک گونه اعمال شود، اما پیامد اقتصادی آن بر جوامع محلی مورد ارزیابی کافی قرار نگیرد. به همین دلیل، «چارچوب ارزیابی سازگاری» پیشنهادی ایران را می‌توان تلاشی برای عبور از مدیریت بخشی و جزیره‌ای به سمت نوعی مدیریت یکپارچه منابع دریایی دانست.

اهمیت چالی داده و پایش

به نظر می‌رسد یکی از مهمترین چالش‌ها در مسیر اجرای طرح پیشنهادی از سویی ایران، دسترسی به داده‌های معتبر و قابل مقایسه است. برای آنکه بتوان میزان سازگاری یک توافق‌نامه با توافق‌نامه دیگر را ارزیابی کرد، باید اطلاعات دقیقی درباره وضعیت ذخایر، میزان صید، تجارت، مسیرهای انتقال محصولات، آثار اقتصادی محدودیت‌ها و وضعیت جوامع ساحلی وجود داشته باشد. این موضوع با یکی از اولویت‌های خود فائو نیز همخوانی دارد. این سازمان در دستور کار COFI37، موضوع مقابله با صید غیرقانونی، گزارش‌نشده و بدون ضابطه را در کنار حمایت از اجرای توافق‌های بین‌المللی و پشتیبانی از شیلات کوچک‌مقیاس قرار داده است. بنابراین اجرای پیشنهاد ایران در نهایت به داده، رصد، دریایی و شفافیت زنجیره تأمین آبریان وابسته خواهد بود.

فرصت‌سازی برای نقش آفرینی در حکمرانی دریایی

برای ایران، این پیشنهاد از یک منظر دیگر نیز اهمیت دارد. ایران کشوری با دسترسی همزمان به خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر است و بخش قابل توجهی از فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان‌های جنوبی آن به دریا وابسته است. طرح موضوع هماهنگی میان حفاظت، تجارت و مدیریت منابع آبی می‌تواند زمینه‌ای برای برجسته کردن تجربه و نیازهای کشورهای ساحلی جنوب جهانی باشد؛ کشورهایی که همزمان با دو مطالبه روبه‌رو هستند: از یک سو باید از ذخایر و زیست‌بوم‌های دریایی خود حفاظت کنند و از سوی دیگر نمی‌توانند امنیت غذایی و درآمد جوامع ساحلی را نادیده بگیرند.

این رویکرد همچنین با مسیر کلی سیاست‌گذاری فائو همخوان است. مدیر کل فائو در افتتاحیه COFI37 تأکید کرد که این کمیته طی شش دهه به یک مجمع بین‌دولتی برای شکل دادن به سیاست‌های جهانی، تقویت همکاری بین‌المللی و هدایت توسعه پایدار شیلات و آبی‌پروری تبدیل شده است. از این منظر، پیشنهاد ایران اگر از سطح یک ابتکار مطرح شده در نشست فراتر برود و به یک پروژه مطالعاتی مشترک با فائو و نهادهای منطقه‌ای تبدیل شود، می‌تواند ظرفیت تبدیل شدن به یک ابزار سیاست‌گذاری بین‌المللی را داشته باشد.

آنچه ایران در نشست فائو مطرح کرده، در ظاهر یک پیشنهاد فنی برای هماهنگ‌سازی توافق‌نامه‌های شیلاتی است، اما در لایه عمیق‌تر، به یکی از مسائل اصلی حکمرانی در قرن بیست‌ویکم مربوط می‌شود: چگونه می‌توان میان حفاظت از طبیعت، تولید غذا، تجارت و حق جوامع محلی برای امرار معاش تعادل ایجاد کرد؟ فشار بر ذخایر آبی و تغییرات اقلیمی از یک سو و رشد تقاضا و تجارت جهانی محصولات دریایی از سوی دیگر، نشان می‌دهد که ادامه مدیریت جزیره‌ای منابع دریایی دشوار تر خواهد شد.

از طرف دیگر فائو نیز همزمان با ثبت رکوردهای جدید تولید و تجارت، بر ضرورت پایداری و توزیع عادلانه منافع می‌توان میان حفاظت از طبیعت، تولید غذا، تجارت و حق جوامع محلی برای امرار معاش تعادل ایجاد کرد؟ فشار بر ذخایر آبی و تغییرات اقلیمی از یک سو و رشد تقاضا و تجارت جهانی محصولات دریایی از سوی دیگر، نشان می‌دهد که ادامه مدیریت جزیره‌ای منابع دریایی دشوار تر خواهد شد.

در پیچه

رئیس سرمایه گذاری و امور اقتصادی وزارت میراث فرهنگی در گفت و گو با سر آمد:

نقش مهم تسهیلات در صدور مجوز های تور یسم دریایی

رئیس سرمایه گذاری و امور اقتصادی وزارت میراث فرهنگی در گفت و گو با سر آمد:

این راستا اولین نامه اجرایی بند (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران جهت حمایت از سرمایه گذاری در حوزه گردشگری دریایی به تصویب رسیده است. وی خاطرنشان ساخت: بر این اساس واردات تجهیزات گردشگری از معافیت گمرکی برخوردار خواهند بود که این امر نقش مهمی در تشویق سرمایه گذاران بخش خصوصی جهت ورود به صنعت تور یسم دریایی خواهد داشت. به گفته این مقام مسئول در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بر اساس این آیین نامه اجرایی، توسعه موضوع واردات کشتی های گردشگری، شناور های تفریحی، وسایل نقلیه و تجهیزات ویژه گردشگری توسط سرمایه گذار بخش خصوصی خریداری شده است. وی اذعان داشت: در همین راستا، نخستین کشتی کروز کشور جهت بکار گیری در آبهای دریای خزر توسط سرمایه گذار بخش خصوصی خریداری شده است که انتظار می رود به زودی شاهد راه اندازی آن باشیم. شالباقیان، تصریح کرد: امیدواریم با تسهیلات در نظر گرفته در آینده ای نه چندان دور و با ایجاد ثبات اقتصادی در کشور شاهد افزایش تقاضای سرمایه گذاران بخش خصوصی جهت ورود به صنعت تور یسم دریایی از طریق خرید تجهیزات لازم و ایجاد امکانات گردشگری در نوار ساحلی کشور باشیم.

به گفته وی، تهیه سند تحقیق جامع سیاست های کلی توسعه دریا محور، یکی از اصلی ترین اقدامات گره گشا در حوزه سواحل و دریا از جمله گردشگری دریایی محسوب می شود که دولت به طور جدی در دستور کار قرار داده است. شالباقیان در ادامه گفته های خود با اشاره به اینکه این تهیه این سند جامع نقش مهمی در توسعه تور یسم دریایی و ساحلی در شمال و جنوب کشور ایفا خواهد کرد، گفت: بندهای زیادی از این سند به حوزه های گردشگری دریایی مرتبط هستند. به گفته این مقام مسئول در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، با تصویب نهایی سند جامع سیاست های کلی توسعه دریا محور، شاهد افزایش جذب سرمایه گذاران بخش خصوصی در صنعت تور یسم سواحل و دریاهای کشور خواهیم بود. وی بیان داشت: همچنین یکی از مهمترین اقدامات صورت گرفته در راستای توسعه تور یسم دریایی و ساحلی طی سالهای اخیر در کشور، تفویض اختیارات به استانداران ساحلی جهت تسریع در اقدامات عملیاتی به منظور ایجاد زیرساختهای گردشگری دریایی بوده است؛ این مهم در نهایت با تشکیل شورای راهبردی و سیاست گذاری تور یسم دریایی در هفت استان ساحلی کشور به عنوان اقدام مهم وزارت میراث فرهنگی، تحقق یافت.

یک کشور ممکن است از صیادان خود برای حفظ اشتغال و امنیت غذایی حمایت کند، در حالی که مقررات بین‌المللی دیگری همان حمایت را از زاویه اثر آن بر ذخایر آبی یا تجارت ناعادلانه بررسی کند.

چهارشنبه- ۲۵ شهریور ۱۴۰۵- سال دوازدهم- شماره ۲۵۸۵

اقتصاد دریا

شیلات

استان بوشهر پیشران امنیت غذایی دریایی کشور است

مدیر کل شیلات بوشهر امنیت غذایی را رکن اصلی اقتصاد دریامحور و این استان را پیشبران امنیت غذایی دریایی اعلام کرد. به گزارش اقتصادسرا آمد، عقیل امینی مدیر کل شیلات استان بوشهر با اشاره به جایگاه راهبردی این استان در حوزه آبی‌پروری و صید و صیادی به تسنیم اظهار داشت: استان بوشهر با بر خور داری از بیش از ۹۰۰ کیلومتر نوار ساحلی و دسترسی مستقیم به خلیج فارس، پروتئین سالم دریایی یکی از ارکان بنیادین امنیت غذایی می‌کند. مدیر کل شیلات استان بوشهر با بیان اینکه تأمین و در تحقق اهداف امنیت غذایی و توسعه سیاست‌های ابلایغی اقتصاد دریامحور نقشی بی‌بدیل و محوری ایفا می‌کند. مدیر کل شیلات استان بوشهر با بیان اینکه تأمین پروتئین سالم دریایی یکی از ارکان بنیادین امنیت غذایی پایدار در کشور است تصریح کرد: با توجه به محدودیت شدید منابع آب شیرین در بخش کشاورزی سنتی، هدایت سرمایه‌گذاری‌ها به سمت تولیدات شیلاتی و آبی‌پروری در آبهای شور، ضرورت حیاتی به شمار می‌رود؛ در همین راستا استان بوشهر با تولید بیش از ۵۰ درصد میگو پرورشی کشور، پیشنهاد این عرصه بوده و نقشی مؤثر در سبد غذایی جامعه و ارزآوری غیر نفتی دارد.

وی با اشاره به طرح‌های اولویت‌دار اقتصاد دریامحور در استان افزود: رویکرد اصلی شیلات از صید سنتی و فشار بر ذخایر طبیعی دریا به سمت آبی‌پروری متمرکز و به‌ویژه توسعه مزارع پرورشی ماهی و میگو تغییر یافته است. اجرای پروژه‌های پرورش ماهی در قفس در خلیج فارس با بهره‌گیری از توان شرکت‌های دانش‌بنیان، بومی‌سازی قفس‌های دریایی، تولید بچه‌ماهی و خوراک استاندارد، بستری استوار برای دستیابی به جهش تولید و اشتغال پایدار جوانان بومی در سواحل استان فراهم آورده است. امینی با تأکید بر لزوم تکمیل و تقویت زنجیره ارزش صنایع شیلاتی خاطر نشان کرد: اقتصاد دریامحور تنها به مرحله تولید یا صید محدود نمی‌شود، بلکه ایجاد و توسعه صنایع فرا آوری، بسته‌بندی نوین، احداث کارخانجات مدرن عمل‌آوری، توسعه ناوگان حمل‌ونقل سردخانه‌ای و ارتقای بازاریابی بین‌المللی برای صادرات آبریان، ارزش افزوده چشمگیری برای اقتصاد استان به همراه خواهد داشت و از خام‌فروشی جلوگیری می‌کند.

مدیر کل شیلات استان بوشهر با اشاره به حمایت‌های صورت گرفته از معیشت ساحل نشینان و فعالان جامعه صیادی گفت: بهینه‌سازی و نوسازی زیرساخت‌های بنادر صیادی، لایروبی حوضچه‌ها، صیانت از ذخایر آبریان از طریق تقویت زیستگاه‌های مصنوعی و برخورد جدی با صید غیرمجاز از اقدامات مستسمر این اداره کل در جهت پایداری و درآمد و اشتغال صیادان زحمتمکش است.

وی از پایان فصل صید میگو در سواحل استان بوشهر بر اساس تصمیم کمیته مدیریت صید خبر داد و اظهار داشت: بر اساس رصدها، گشت‌های تحقیقاتی پژوهشکده میگو کشور و ارزیابی دقیق ذخایر زیستی، زمان پایان فصل صید میگو در آب‌های خلیج فارس محدوده استان بوشهر از ۲۳ شهریور اعلام شد. امینی با بیان اینکه فصل صید امسال از ۷ مرداد برای قایق‌های صیادی و از ۸ مرداد برای لنج‌های صیادی در صیدگاه‌های استان آغاز شده بود، تصریح کرد: در طول این فصل، ۵۴۹۰ فرزند لنج صیادی و ۱۴۷۳ قایق صیادی که مجوز رسمی درباروی دریافت کرده بودند، در عملیات صید میگو در زیستگاه‌های ساحلی و دریایی استان مشارکت داشتند. مدیر کل شیلات استان بوشهر با اشاره به آمار نهایی میزان صید در این مدت افزود: جامعه صیادی استان در طول ۴۷ روز تلاش دریایی، موفق به برداشت ۲ هزار و ۶۱ تن میگو از صیدگاه‌های استان شدند که این میزان صید به بازار مصرف داخلی و مراکز فراوری عرضه شده است.

وی در پایان با اشاره به ممنوعیت کامل استفاده از تورهای کثروب پس از این موعد یادآور شد: صیادان باید بلافاصله تمامی تجهیزات، ابزار و ادوات مربوط به صید توال را از شناورهای خود خارج و جدا کنند و شناورهای خود را برای آغاز فعالیت قانونی در صید ماهیان استخوانی تجهیز کنند، چرا که از زمان تعیین‌شده هر گونه صید میگو و حمل ادوات ترال تخلف محسوب شده و مشمول برخورد یگان حفاظت منابع آبریان خواهد بود.

بازوند مطرح کرد:

تشکیل کار گروه ویژه نظارت و پیگیری

بهرمرداری از راه‌آهن چاپهار –زاهدان

معاون وزیر راه و شهرسازی از تشکیل کار گروه نظارت و پیگیری بهرمرداری از راه‌آهن چاپهار –زاهدان خبر داد و این پروژه ریلی را برگ زرینی در تاریخ توسعه کشور توصیف کرد، به گزارش اقتصادسرا آمد، هوشنگ بازوند در نخستین نشست کار گروه نظارت و پیگیری بهرمرداری از راه‌آهن چاپهار –زاهدان، با اشاره به تأکید ویژه دولت و رئیس‌جمهور نسبت به تکمیل این پروژه گفت: راه‌آهن چاپهار –زاهدان در شرایط کنونی از اهمیت ویژه‌ای برای دولت و کشور برخوردار است و رئیس‌جمهور نیز نسبت به تکمیل و بهره‌برداری از این پروژه حساسیت ویژه‌ای دارد. اهمیت این طرح به اندازه‌ای است که در شرایط فعلی، اجرای آن فراتر از یک پروژه صرفاً اقتصادی است.